

2024(2)THCR--

తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానము, హైదరాబాద్.

గౌరవనీయమైన శ్రీ జస్టిస్ జె.శ్రీనివాస్ రావు

రిట్ పిటిషన్ No.12954 / 2009

తీర్పు తేదీ: 04.06.2024

శ్రీ.సావిత్రి(మృతురాలు) మరియు కాలే సంజు మరియు ఇతరులు

వర్యెస్

A.P ప్రభుత్వం ప్రతినిధి, Prl సెక్రటరీ, ఉన్నత విద్యా శాఖ ద్వారా మరియు ఇతరులు

ఉత్తర్వు :

ఈ క్రింది ఉపశమనం కోసం ఈ రిట్ పిటిషన్ దాఖలు చేయబడింది:

“.... మెదక్ జిల్లా, సంగారెడ్డి మండలం, తహసీల్దార్ తన ప్రొసీడింగ్ D/3860/2008లో 12.06.2008 తేదీన జారీ చేసిన ఉత్తర్వులో 5వ ప్రతివాది మెదక్ జిల్లా మామిడిపల్లి గ్రామంలో ఉన్న సర్వే నెం.560లో ఉన్న Ac.5.02 గుంటల మెట్ట భూమిని తిరిగిస్వాధీనము చేసికొని 6 వ ప్రతివాదికి మంజూరు చేశారు, అది, భారత రాజ్యాంగంలోని 14, 21 మరియు 300 A ఆర్టికల్స్ ను చట్టవిరుద్ధంగా, ఏకపక్షంగా, అన్యాయంగా మరియు ఉల్లంఘించినట్లు మరియు సహజ న్యాయ సూత్రాలను ఉల్లంఘించినట్లు, భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం రిట్, ఉత్తర్వు లేదా ఆదేశాలను జారీ చేయడం, ముఖ్యంగా మాండమస్ యొక్క రిట్ స్వభావాన్ని ప్రకటించడం మరియు పై విస్తీర్ణం నుండి ఇక్కడ పిటిషనర్లను తొలగించాలని కోరుతూ ప్రతివాది యొక్క తదుపరి చర్య మరియు తత్ఫలితంగా మెదక్ జిల్లా సంగారెడ్డి మండలం మామిడిపల్లి గ్రామంలోని సర్వే నెంబరు 560లో ఉన్న Ac.5.02 గుంటల మెట్ట భూమిని తిరిగి స్వాధీనం చేసుకునేలా 12.06.2008 తేదీన 5వ ప్రతివాది తన ప్రొసీడింగ్స్.D/3860/2008లో ఇచ్చిన ఉత్తర్వులను కొట్టివేస్తూ, పిటిషనరు

యొక్క భూమిని పిటిషనర్లు శాంతియుత స్వాధీన అనుభవంలో ప్రతివాదులు జోక్యము చేసుకోవద్దని ఆదేశించండి.....”

2. పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాది శ్రీ పి. శ్రీధర్ రెడ్డి, ప్రతివాది Nos.1 నుండి 5 తరపున హాజరైన అసిస్టెంట్ గవర్నమెంట్ ప్లీడర్ ఫర్ రెవెన్యూ, ప్రతివాది నెం.6 తరపున హాజరైన న్యాయవాది శ్రీ P.రవి ప్రసాద్ వాదనలు వినించారు. రిట్ పిటిషన్ పెండింగ్లో ఉన్న సమయంలో, ఏకైక పిటిషనర్ మరణించింది మరియు పిటిషనర్ Nos.2 మరియు 3ని ఆమె చట్టపరమైన వారసులుగా నమోదు చేశారు.

3. పిటిషనర్ నెం.1 యొక్క భర్త మాజీ సైనికుడని, మెదక్ జిల్లా సంగారెడ్డి మండలం మామిడిపల్లి గ్రామంలోని సర్వే నంబరు 560లో వ్యవసాయ మెట్ట భూమికి సంబంధించి 1969లో అప్పటి తహసీల్దార్ 5.02 గుంటల మేర అసైన్మెంట్ పట్టా మంజూరు చేసి, ఆ తర్వాత తుది పట్టా ధ్రువీకరణ పత్రం నెం.A5/10820/74 జారీ చేశారని, అప్పటి నుండి అతను ఆ ఆస్తిని శాంతియుతంగా స్వాధీనం చేసుకుని, అనుభవిస్తూ ఉన్నాడు మరియు అతను ఒక బోరు బావి తవ్వించి, విద్యుత్ సేవా కనెక్షన్ను పొందాడు మరియు ఆ బోరు బావి ద్వారా నీటిని తీయడం ద్వారా వరి మరియు ఇతర పంటలను పెంచడం ద్వారా వ్యవసాయం చేశాడు మరియు అతని పేరు రెవెన్యూ రికార్డులలో మార్చబడింది మరియు అతను 2000 సంవత్సరంలో మరణించాడు, ఆయన మరణానంతరం, పిటిషనర్ నెం.1 పైన పేర్కొన్న ఆస్తిని స్వాధీనం చేసుకున్నారు మరియు రెవెన్యూ రికార్డులలో ఆమె పేరు మార్చబడింది మరియు ఆమెకు అనుకూలంగా పట్టాదార్ పాస్ బుక్ మరియు టైటిల్ డీడ్ జారీ చేయబడిందని పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాది సమర్పించారు.

3.1. 12.06.2008 న తిరిగి ఉత్తర్వులు జారీ చేసి ప్రతివాది నెం.6 కు అనుకూలముగా భూమిని కేటాయించారని ఆరోపిస్తూ, ప్రతివాది నెం.5 కౌంటర్ దాఖలు చేశారు. 25.05.2009న పిటిషనర్ నెం.1 భూమికి ప్రతివాది నెం.4 వచ్చి వ్యవసాయం చేయొద్దని ఆదేశించారని, ఎలాంటి నోటీసులు జారీ చేయకుండానే ఆమెను ఆస్తి నుంచి తొలగించడానికి ప్రయత్నించారని పేర్కొన్నారు. ఆ దశలో, పిటిషనర్ నెం.1 ఈ కోర్టును ఆశ్రయించి, ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్ను దాఖలు చేసింది మరియు ఈ కోర్టు 12.10.2009 తేదీన, యథాతథ స్థితిని మంజూరు చేసింది మరియు అదే కొనసాగుతోంది.

3.2. ప్రతివాది నెం.5, పిటిషనర్ నెం.1 కు నోటీసు మరియు అవకాశం ఇవ్వకుండా, ఆమెకు తెలియకుండా వివాదాస్పద పునఃస్వాధీన ఉత్తర్వులను జారీ చేశారని ఆయన తీవ్రంగా వాదించారు.

ప్రతివాది నెం. 5 కౌంటర్ అఫిడవిట్లో, తాను 20.05.2008 తేదీన షోకాజ్ నోటీసు జారీ చేసినట్లు చేసిన ఆరోపణ మరియు పిటిషన్ నెం.1 గ్రామంలో నివసించడం లేదు మరియు అదే కారణంగా, సంబంధిత భూమిలో ఏర్పాటు చేసిన స్తంభానికి నోటీసు అతికించడం బేషరతుగా సరైనది కాదు, ముఖ్యంగా పిటిషన్ నెం.1 గ్రామంలో ఇంటి నెం.1-28 ఉన్న ఇంట్లో నివసిస్తున్నప్పుడు, ఆమె మరణించేవరకు అంటే 04.10.2013. చిరునామాదా గ్రామంలో నివసించడం లేదని, దాని కారణంగా, దానిని సంబంధిత భూమిలోని ఒక స్తంభానికి అతికించారని షోకాజ్ నోటీసులో చేసిన ధృవీకరణ వాస్తవంగా సరికాదని మరియు ప్రతివాది నెం.5 జారీ చేసిన 12.06.2008 తేదీనాటి వివాదాస్పద ఉత్తర్వు సహజ న్యాయ సూత్రాలను పూర్తిగా ఉల్లంఘించడమే కాకుండా మరియు చట్టానికి విరుద్ధంగా ఉందని పేర్కొన్నారు.

3.3. ప్రస్తుత పిటిషన్ లో నేటికి ఆ ఆస్తిని భౌతికంగా తమ ఆధీనములో ఉంచుకున్నారని, వారు బోరు బావి నుండి నీటిని తీయడం ద్వారా వరి పంటను పండించడం ద్వారా భూమిని సాగు చేస్తున్నారని, వారు విద్యుత్ చార్జీలను కూడా చెల్లిస్తున్నారని, పిటిషన్ లో పేర్లు రెవెన్యూ రికార్డులలో ప్రతిబింబిస్తూ కొనసాగుతున్నాయని ఆయన సమర్పించారు. ఒకవేళ ప్రజా ప్రయోజనాల కోసం సంబంధిత ఆస్తి అవసరమైతే, ప్రతివాది అధికారులు పిటిషన్ లో/కేటాయించిన వారికి భూమి యొక్క పూర్తి మార్కెట్ విలువకు సమానమైన పరిహారం మరియు పూర్తి యజమానులతో సమానంగా ఇతర ప్రయోజనాలను చెల్లించాల్సి ఉంటుందని ఆయన వాదించారు.

3.4. తన వాదనకు మద్దతుగా, అతను ఈ క్రింది తీర్పులపై ఆధారపడ్డాడు:

1. భూసేకరణ అధికారి-కమ్-రెవెన్యూ డివిజన్ ఆఫీసర్, చేవెళ్ల డివిజన్ మరియు ఇతరులు వర్సెస్ మేకల పాండు మరియు ఇతరులు¹
2. అక్కన శివుడు నాయుడు వర్సెస్ తహసీల్దార్, బొబ్బిలి, శ్రీకాకుళం జిల్లా²
3. M/s ఎం.ఎస్.నల్లీ భారత్ ఇంజనీరింగ్ కంపెనీ లిమిటెడ్ యొక్క నిర్వహణ వర్సెస్ బీహార్ రాష్ట్రం మరియు ఇతరులు³
4. మొహిందర్ సింగ్ గిల్ మరియు మరొక వర్సెస్ ప్రధాన ఎన్నికల కమిషన్, న్యూఢిల్లీ మరియు ఇతరులు⁴

¹ AIR 2004 AP 250

² 1997 (1) ALT 539

³ (1990) 2 SCC 48

⁴ (1978) 1 SCC 405

4. దాని విరుద్ధంగా, ప్రతివాది నెం.6 తరపు న్యాయవాది ఆ భూమి ప్రభుత్వ అసైన్డ్ భూమి అని నివేదించారు. అసైన్డ్ పట్టా యొక్క నిబంధనలు మరియు షరతుల ప్రకారం, ప్రజా ప్రయోజనం కోసం అవసరమైతే భూమిని తిరిగి రాబట్టుకొనేందుకు ప్రభుత్వానికి హక్కు ఉంది. తర్వాత, ప్రతివాది నెం.5 చట్టం ప్రకారం సూచన చేసిన విధంగా విధివిధానాలను అనుసరించి 12.06.2008 తేదీన పునఃస్వాధీన ఉత్తర్వును ఆమోదించారు, ప్రజా ప్రయోజనం కోసం పిటిషనర్ల భూమితో సహా సర్వే No.560 లోని Ac.47.30 గుంటల మేరకు మొత్తం భూమిని పునరుద్ధరించారు, అంటే హైదరాబాద్ లోని కంది వద్ద ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టెక్నాలజీ 'సంక్షిప్తంగా' IITH స్థాపించారు మరియు ఆ తర్వాత, పంచనామా నిర్వహించిన అనంతరం రెవెన్యూ అధికారులు 06.10.2008 తేదీన ప్రతివాది నెం.6కి అందజేసారు. అప్పటి నుండి, ప్రతివాది No.6 సంబంధిత ఆస్తిని కలిగిఉన్నాడు.

4.1. ప్రతివాదులు కేటాయించిన వారందరికీ పరిహారం మొత్తాన్ని చెల్లించారని, అయితే, పిటిషనర్లు దానిని స్వీకరించడానికి నిరాకరించారని, ఆ మొత్తాన్ని రెవెన్యూ డిపాజిట్లో ఉంచారని . అందువల్ల దానిని పొందే ఉపశమనం కంటే, రిట్ పిటిషన్లో పిటిషనర్లు కోరిన ఎటువంటి ఉపశమనం పొందడానికి అర్హులు కారని , ఆయన వాదించారు.

5. అసిస్టెంట్ గవర్నమెంట్ ప్లీడర్ కూడా అదే వాదనలను పునరుద్ధరించారు మరియు ప్రతివాది నెం.5, సరైన ప్రక్రియను అనుసరించిన తరువాత, 12.06.2008 నాటి పునరుద్ధరణ ఉత్తర్వులను జారీ చేశారని వాదించారు పిటిషనర్లు చట్టంలోని నిబంధనల ప్రకారం అప్పీలు పరిష్కారాన్ని పొందకుండా నేరుగా ఈ హైకోర్టును ఆశ్రయించి ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్ దాఖలు చేశారని, ఇది చట్టప్రకారం చెల్లదని ఆయన వాదించారు.

6. సంబంధిత పక్షాలు చేసిన ప్రత్యర్థి సమర్పణలను పరిగణనలోకి తీసుకున్న తరువాత, అందుబాటులో ఉన్న రికార్డులోని అంశాలను పరిశీలించిన తరువాత, వాస్తవానికి పిటిషనర్ నెం.1 ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్ను 30.06.2009 న దాఖలు చేసినట్లు వెల్లడిస్తుంది, ఎటువంటి నోటీసు ఇవ్వకుండా మరియు సరైన ప్రక్రియను అనుసరించకుండా, కర్త ఆస్తి యొక్క శాంతియుత స్వాధీనానికి మరియు అనుభవమును అసాధికారికంగా జోక్యం చేసుకోవడంలో ప్రతివాది నెం.4 చర్యను ప్రశ్నించారు. 12.10.2009 న W.P.M.P.No.16761/2009 లో ఈ కోర్టు ఒక వారం కాలానికి సంబంధిత ఆస్తికి సంబంధించి పిటిషనర్ స్వాధీనానికి సంబంధించి యథాతథ స్థితిని

మంజూరు చేసింది. ఆ తరువాత, 13.11.2009 న, రిట్ పిటిషన్ను విచారణకు స్వీకరించి, ఇంతకు ముందు మంజూరు చేసిన మధ్యంతర ఉత్తర్వు తదుపరి ఆదేశాలు వచ్చే వరకు పొడిగించినందుకు మరియు అదే కొనసాగుతుంది.

7. ప్రతివాది Nos.5 మరియు 6 దాఖలు చేసిన కౌంటర్-అఫిడవిట్ ద్వారా 12.06.2008 నాటి పునఃస్వాధీన ఉత్తర్వు జారీ అయినట్లు, తమకు తెలుసునని పిటిషనర్లు చెప్పారని మరియు పిటిషనర్లు I.A.No.1/2023 దరఖాస్తు ద్వారా, సవరణ ద్వారా పైన పేర్కొన్న ఉత్తర్వును ప్రశ్నించారని మరియు అదే 19.02.2024 లో అనుమతించబడిందని పేర్కొన్నారు.

8. అప్పటి, సంగారెడ్డి మండలం తహసీల్దార్, చట్టం ప్రకారం సరైన విధానాన్ని అనుసరించిన తరువాత, మెదక్ జిల్లా, సంగారెడ్డి, మామిడిపల్లి గ్రామం ప్రస్తుత సంగారెడ్డి జిల్లా లోని సర్వే నం.560 పరిధిలోని Ac.5.02 గుంటలు, 1969లో, కె.పండిట్ / పిటిషనర్ నెం.1 యొక్క భర్తకు అనుకూలంగా ఎక్స్ సర్వీస్ మెన్ కోటా కింద అసైన్ మెంట్ పట్టా మంజూరు చేసినట్లు రికార్డులు వెల్లడిస్తున్నాయి మరియు నెంబరు.A5/10820/74 ద్వారా తుది పట్టా ధృవీకరణ పత్రాన్ని జారీ చేశాడు, అప్పటి నుండి అతను ఆ ఆస్తిని స్వాధీనం చేసుకున్నాడు మరియు అనుభవిస్తున్నాడు మరియు అతని పేరు రెవెన్యూ రికార్డులలో మార్చబడింది. ఆయన మరణానంతరం పిటిషనర్ నెం.1 సదరు ఆస్తిలో ఆమె పేరును రెవెన్యూ రికార్డుల్లో మార్చి పట్టాదారు పాసుపుస్తకం, టైటిల్ డీడ్ జారీ చేశారు. రిట్ పిటిషన్ పెండింగ్లో ఉన్న సమయంలో, ఏకైక పిటిషనర్ మరణించారు మరియు పిటిషనర్ నెం.2 మరియు 3 లను I.A.No.1/2022 లో 12.04.2023 తేదీనాటి ఉత్తర్వు ద్వారా ఆమె చట్టపరమైన వారసులుగా నమోదు చేయబడింది.

9. పిటిషనర్ల యొక్క నిర్దిష్ట వాదన ఏమిటంటే, ప్రతివాది నంబర్ 5 పిటిషనర్ నంబర్ 1 కు నోటీసు మరియు అవకాశం ఇవ్వకుండా 12.06.2008 తేదీన వివాదాస్పద పునఃరుద్ధరణ ఉత్తర్వులను జారీ చేసా . అయితే, ప్రతివాది నెం. 5 యొక్క కౌంటర్-అఫిడవిట్లో, నోటీసును అందజేసే సమయములో, పిటిషనర్ నెం.1 ఆ గ్రామంలో నివసించడం లేదు మరియు 20.05.2008 తేదీన అదే నోటీసు కారణంగా ఆ భూమిలో ఏర్పాటు చేసిన స్తంభానికి అతికించబడిందని పేర్కొన్నారు. మరోవైపు, పిటిషనర్ నెం.2 తన తల్లి, అంటే, రిట్ పిటిషనర్, మామిడిపల్లి గ్రామంలోని నివాస గృహంలో నెం.1-28లో ఆమె మరణించే వరకు నివసిస్తున్నారని మరియు అతను కూడా నివసిస్తున్నాడని వాదిస్తూ, పైన పేర్కొన్న అఫిడవిట్ను తిరస్కరిస్తూ ప్రత్యుత్తర అఫిడవిట్ దాఖలు

చేశారు. ఈ రోజు వరకు చెప్పిన ఇల్లు, మరియు పేర్కొన్న వాస్తవాన్ని రుజువు చేయడానికి, అతను ఆధార్ కార్డులు, ఆరోగ్యశ్రీ హెల్త్ కార్డ్, ఓటరు గుర్తింపు కార్డులను దాఖలు చేశాడు. సంబంధిత ఆస్తిని ప్రతివాది నెం.6కు స్వాధీనం చేశామని, ప్రతివాదులు చేసిన ఆరోపణలు కూడా పిటిషనర్లు ఖండించారు. తమ వాదనకు మద్దతుగా, వారు ఆ భూమిలో ఉన్న బోరు బావికి సంబంధించిన విద్యుత్ బిల్లులు, గూగుల్ మ్యాప్, లొకేషన్ స్కెచ్ మరియు సరిహద్దులను దాఖలు చేశారు, అవి తాము భౌతికంగా తమ ఆధీనములో ఉన్నాయని, వరి పంటను సాగు చేస్తూ వ్యవసాయ కార్యకలాపాలు నిర్వహిస్తున్నామని చూపుతున్నాయి అని పేర్కొన్నారు.

10. ప్రతివాది నెం.5, 20.05.2008 నాటి No.D/3860/2007 కలిగిన నోటీసును (షోకాజ్ నోటీసు) పిటిషనర్ నెం.1 కి రిజిస్టర్డ్ పోస్ట్, పోస్ట్ సర్టిఫికేట్ లేదా సాధారణ పోస్ట్ ద్వారా, చివరిగా తెలిసిన చిరునామాకు పంపలేదని, అలాగే, 12.06.2008 తేదీనాటి వివాదాస్పదమైన పునఃరుద్ధరణ ఉత్తర్వులను జారీ చేశారని అంగీకరించారు. పిటిషనర్లకు గ్రామంలో నెం.1-28 నివాస గృహాలు ఉన్నప్పుడు ఆ భూమిలో ఏర్పాటు చేసిన స్తంభానికి షోకాజ్ నోటీసు అతికించారని కౌంటర్ అఫిడవిట్ లో ప్రతివాది నెం.5 పేర్కొన్నారు. కౌంటర్ అఫిడవిట్ లో ప్రతివాది నెం.5 పిటిషనర్లకు పునఃస్వాధీన ఉత్తర్వులను తెలియజేసినట్లుగానీ, ఆ మేరకు ఎలాంటి డాక్యుమెంట్లు దాఖలు చేయలేదని పేర్కొనడం కూడా సముచితం.

11. అక్కణ శివుడు నాయుడు (పైన పేర్కొన్నవి 2) లో, హైదరాబాద్ లోని ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు, సరైన పద్ధతిలో ఉత్తర్వులను తెలియజేయడానికి నిర్దిష్ట విధానం సూచించబడనప్పటికీ, నివాస గృహంపై ఉత్తర్వును అతికించడం సమర్థవంతమైన పని కాదని పేర్కొంది.

12. M/s M.S నల్లి భారత్ ఇంజనీరింగ్ కంపెనీ లిమిటెడ్ యొక్క మేనేజ్మెంట్ (3 పైన పేర్కొన్న) మరియు మొహిందర్ సింగ్ గిల్ మరియు మరొకరు (4 పైన పేర్కొన్న) లో, పక్షాలకు నోటీసు ఇవ్వకుండా మరియు అవకాశం ఇవ్వకుండా మరియు సరైన విచారణ నిర్వహించకుండా మరియు ఉద్యోగికి వ్యతిరేకంగా ఉత్తర్వు జారీ చేయకుండా ఉంటే ఉద్యోగి సహజ న్యాయ సూత్రాలను పూర్తిగా ఉల్లంఘించడం మరియు పక్షపాతానికి కారణమవుతుందని సుప్రీంకోర్టు అభిప్రాయపడింది.

13. ఆల్విన్ హాసింగ్ కాలనీ వెల్ఫేర్ అసోసియేషన్ వర్సెస్ ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం మరియు ఇతరులు⁵ కేసుల్లో తన వాదన వినకుండా పార్టీకి వ్యతిరేకంగా ఎలాంటి ప్రతికూల ఉత్తర్వులు జారీ చేయరాదని గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు ప్రత్యేకంగా పేర్కొన్న విషయం తెలిసింది.

14. పిన్నరాజు అశోక్ వర్మ ప్రాతినిధ్యం వహించిన ITC లిమిటెడ్, విశాఖపట్నం వర్సెస్ ఆంధ్రప్రదేశ్, ప్రభుత్వం⁶లో ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు, ఆస్తి హక్కులు ఇమిడి ఉన్న చోట, అధారిటీ యొక్క ఏదైనా ప్రతికూల ఉత్తర్వులు భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 300-A కింద హామీ ఇవ్వబడిన ఆస్తి హక్కును ఉల్లంఘించడానికి దారితీస్తాయని పేర్కొన్నారు.

15. ఈ కేసు , 1969లో పిటిషన్ నెం.1 యొక్క భర్తకు అనుకూలంగా మంజూరు చేయబడిన అసైన్డ్ పట్టా ఆధారంగా, మాజీ సైనికుడు కోటా కింద తుది పట్టా సర్టిఫికేట్ నెం.A5/10820/74 తర్వాత, పిటిషనర్లు సంబంధిత ఆస్తిపై హక్కులను పొందినారు. 12.06.2008 తేదీనాటి పునరుద్ధరణ ఉత్తర్వుల కారణంగా, సంబంధిత ఆస్తికి సంబంధించి పిటిషనర్ల హక్కులకు భంగం కలిగింది. 12.06.2008 తేదీనాటి పునరుద్ధరణ ఉత్తర్వులను జారీ చేయడానికి ముందు, ప్రతివాది నెం.5 పిటిషన్ నెం.1కు అవకాశం ఇవ్వలేదు. అందువల్ల ప్రతివాది నెం.5 జారీ చేసిన ఉత్తర్వులు సహజ న్యాయ సూత్రాలను ఉల్లంఘించడమే కాకుండా చట్టానికి విరుద్ధంగా ఉన్నాయి.

16. ఆస్తిని స్వాధీనం చేసుకుని, దానిని ప్రతివాది నెం.6కి అప్పగించినందుకు సంబంధించి ప్రతివాదులు చేసిన ఆరోపణలు ఖండిస్తూ, పిటిషనర్లు ఇప్పటికే అనేక పత్రాలను దాఖలు చేశారని, ఈ రోజు నాటికి తాము ఆ ఆస్తి భౌతికంగా తమ ఆధీనములో ఉందని, వరి పంటను పండించడం ద్వారా వ్యవసాయ సాగుచేస్తున్నామని, పిటిషనర్లు ఇప్పటికే పైన పేర్కొన్నారు. ప్రతివాది నెం.6 సంబంధిత ఆస్తిని కలిగి ఉన్నారా లేదా పిటిషనర్లు సంబంధిత ఆస్తిని భౌతికంగా స్వాధీనం చేసుకున్నాడా అనేది వివాదాస్పదమైన ప్రశ్న మరియు పిటిషన్ నెం.1కు నోటీసు మరియు అవకాశం ఇవ్వకుండా ప్రతివాది నెం.5 12.06.2008 తేదీనాటి పునరుద్ధరణ ఉత్తర్వులను జారీ చేశాడనే ఏకైక కారణంతో, ఈ దశలో, ఈ అంశంలోకి వెళ్ళడానికి ఈ కోర్టు సుముఖంగా లేదు మరియు ఇది సహజ న్యాయ సూత్రాలను పూర్తిగా ఉల్లంఘించడమేనని మరియు దానిని సంబంధిత

⁵ 2009 (9) SCC 489

⁶ 2024 (2) ALT 753

ఆస్తి పరిధి మేరకు రద్దుచేయడానికి బాధ్యత వహిస్తుంది మరియు ప్రతివాది నెం. 5 ద్వారా కొత్తగా ఆదేశాలు జారీ చేయవలసి ఉంటుంది.

17. మేకల పాండు (1 పైన పేర్కొన్న) కేసులో, ప్రభుత్వ భూముల కేటాయింపుదారులకు కూడా భూమి యొక్క పూర్తి మార్కెట్ విలువకు సమానమైన పరిహారం మరియు ఇతర ప్రయోజనాలను పూర్తి యజమానులతో సమానంగా చెల్లించడానికి కూడా అర్హత ఉందని ఈ కోర్టు యొక్క పూర్తి ధర్మాసనం ప్రత్యేకంగా పేర్కొంది. పైన పేర్కొన్న తీర్పు పిటిషనర్లు సంబంధిత భూమికి కేటాయింపుదారు, అనే ప్రాతిపదికన వారికి పూర్తిగా వర్తిస్తుంది. అయితే, కౌంటర్ అఫిడవిట్లో ప్రతివాది నెం.5, పిటిషనర్ నెం.1 దానిని స్వీకరించడానికి నిరాకరించినప్పుడు, వారు పరిహారం మొత్తాన్ని రెవెన్యూ డిపార్ట్మెంట్ జమ చేసినట్లు పేర్కొన్నారు. పైన పేర్కొన్న వాస్తవాలను పరిగణనలోకి తీసుకొని, పక్షాలకు ముఖ్యముగా న్యాయం అందించడానికి, పిటిషనర్ల యొక్క భూమి మేర ప్రతివాది నెం.5 ద్వారా 12.06.2008 తేదీన జారీ చేయబడిన పునరుద్ధరణ ఉత్తర్వులను పక్కన పెట్టబడాలని, పిటిషనర్లకు తమ ఫిర్యాదులను తెలియజేయడానికి అవకాశం ఇవ్వడం ద్వారా ప్రతివాది నెం. 5 ద్వారా ఈ విషయాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకోవాల్సిన అవసరం ఉందని ఈ కోర్టు అభిప్రాయపడింది.

18. పైన పేర్కొన్న కారణాలతో పాటు ముందస్తు నిర్ణయాల కారణంగా, ప్రతివాది నెం.5, మెదక్ జిల్లా, సంగారెడ్డి మండలం, ప్రస్తుతం సంగారెడ్డి జిల్లా మామిడిపల్లి గ్రామంలోని సర్వే నంబరు 560 లో Ac.5.02 గుంటల భూమిని 12.06.2008 తేదీన జారీ చేసిన తిరిగి స్వాధీన ఉత్తర్వు రద్దు చేయబడింది మరియు పిటిషనర్లు 20.05.2008 తేదీ నాటి నెం.D/3860/2007 ద్వారా షోకాజ్ నోటీసుకు, ఈ ఉత్తర్వు కాపీ అందిన తేదీ నుండి నాలుగు (4) వారాల వ్యవధిలో, చట్టం కింద అందుబాటులో ఉన్న అన్నీ కారణాలను లేవనెత్తడం ద్వారా వివరణను సమర్పించాలని ఆదేశించింది, మరియు అటువంటి వివరణపై, ప్రతివాది నెం.5 దానిని పరిగణనలోకి తీసుకొని, ఆ తరువాత ఎనిమిది (8) వారాల వ్యవధిలో, పిటిషనర్లకు మరియు ప్రతివాది నెం.6 కు వ్యక్తిగత విచారణతో సహా అవకాశం ఇచ్చిన తరువాత చట్ట ప్రకారం తగిన ఉత్తర్వులు జారీ చేయాలని ఆదేశించబడింది. అప్పటి వరకు, ఆయా పక్షాలు తమ ఆస్తుల స్వాధీనానికి సంబంధించి యథాతథ స్థితిని కొనసాగించాలని ఆదేశించింది.

19. తదనుగుణంగా, రిట్ పిటిషన్ పరిష్కరించబడింది. ఖర్చులు లేవు.

దీనికి కొనసాగింపుగా, పెండింగ్లో ఉన్న ఇతర పిటిషన్లు, ఏవైనా ఉంటే, అవి ముగించబడతాయి.

ప్రతివాది నెం.5, మెదక్ జిల్లా, సంగారెడ్డి మండలం, ప్రస్తుతం సంగారెడ్డి జిల్లా మామిడిపల్లి గ్రామంలోని సర్వే నంబరు 560 లో Ac.5.02 గుంటల భూమిని 12.06.2008 తేదీన జారీ చేసిన తిరిగి స్వాధీన ఉత్తర్వు రద్దు చేయబడింది మరియు పిటిషనర్లు 20.05.2008 తేదీ నాటి నెం.D/3860/2007 ద్వారా షోకాజ్ నోటీసుకు, ఈ ఉత్తర్వు కాపీ అందిన తేదీ నుండి నాలుగు (4) వారాల వ్యవధిలో, చట్టం కింద అందుబాటులో ఉన్న అన్నీ కారణాలను లేవనెత్తడం ద్వారా వివరణను సమర్పించాలని ఆదేశించింది, మరియు అటువంటి వివరణపై, ప్రతివాది నెం.5 దానిని పరిగణనలోకి తీసుకొని, ఆ తరువాత ఎనిమిది (8) వారాల వ్యవధిలో, పిటిషనర్లకు మరియు ప్రతివాది నెం.6 కు వ్యక్తిగత విచారణతో సహా అవకాశం ఇచ్చిన తరువాత చట్ట ప్రకారం తగిన ఉత్తర్వులు జారీ చేయాలని ఆదేశించబడింది. అప్పటి వరకు, ఆయా పక్షాలు తమ ఆస్తుల స్వాధీనానికి సంబంధించి యథాతథ స్థితిని కొనసాగించాలని ఆదేశించింది.

★★★